

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT
BOSNE I HERCEGOVINE
OSNOVNI SUD BRČKO DISTRIKT
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 119806 18 P
Brčko, dana 12.03.2021.godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE !

Osnovni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, po sudiji Kavazović Zlatanu, u pravnoj stvari tužitelja A.K., sin I., iz B., zastupan po punomoćniku Simikić Milenku, advokatu iz Brčkog, protiv tuženog S.P. vl. s.p. „A.“ B., zastupan po punomoćniku Šadić Ibrahimu, advokatu iz Brčkog, radi naknade štete, v.sp. 13.760,00 KM, nakon održane javne glavne rasprave, zaključene dana 12.03.2021. godine, u prisustvu tužitelja i zamjenika njegovog punomoćnika, te punomoćnika tuženog, donio je sljedeću:

P R E S U D U

I

Obavezuje se tuženi S.P. vl. s.p. „A.“ B. da tužitelju A.K. iz B., na ime naknade nematerijalne štete isplati iznos od 13.700,00 KM i to:

- za pretrpljene fizičke bolove iznos od 2.890,00 KM,
- za pretrpljeni strah iznos od 1.560,00 KM,
- za pretrpljene duševne bolove zbog umanjjenja životne aktivnosti iznos od 5.250,00 KM,
- za pretrpljene duševne bolove zbog naruženosti iznos od 4.000,00 KM

sa zakonskom zateznom kamatom počev od 12.03.2021. godine, pa do konačne isplate, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

Preostali dio tužbenog zahtjeva tužitelja A.K. iz B., kojim je tražio da se obaveže tuženi S.P. vl. s.p. „A.“ B. da mu naknadi nematerijalnu štetu za pretrpljeni strah iznad dosuđenog iznosa od 1.560,00 KM do utuženog iznosa od 1.620,00 KM, se odbija.

II

Obavezuje se tuženi S.P. vl. s.p. „A.“ B. da tužitelju A.K. iz B. naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.775,23 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 12.03.2021. godine, pa do konačne isplate, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

Obrazloženje

Tužitelj A.K. iz B. (u daljem tekstu tužitelj), je 19.11.2018. godine podnio tužbu protiv tuženog S.P.vl. s.p. „A.“ B. (u daljnjem tekstu tuženi), radi naknade nematerijalne štete.

U tužbi je naveo da je dana 24.01.2018. godine, kao radnik tuženog, zadobio povredu na radu i to na način da je u vrijeme nesreće rezao furnir na dimenziju 97 cm dužine i 30 cm širine na cirkularu model Z 3200, proizvođač Robland Belgija, te da je u jednom trenutku došlo do poremećaja koji je doveo do povrede njegove lijeve šake, jer se zaštitna naprava lista kružne testere, u momentu nezgode, nalazila van prostora na kome treba da služi zaštititi; da se isti dan javio u JZU „Zdravstveni centar Brčko“ i da je, povodom ovog događaja, a po prijavi hirurške ambulante navedene zdravstvene ustanove, postupio Inspektor zaštite na radu, koji je dana 25.01.2018. godine izašao na lice mjesta; da je on (tužitelj) više puta bio na kontroli i pregledima i da je koristio propisanu terapiju, te da je, kao posljedicu štetnog događaja, pretrpio fizičke bolove i strah, te duševne bolove zbog umanjjenja životne aktivnosti i naruženosti.

Konačno opredijeljenim tužbenim zahtjevom na ročištu za glavnu raspravu održanom 12.03.2021. godine (nakon što su provedena vještačenja po vještacima medicinske struke), tužitelj je tražio da se obaveže tuženi da mu na ime naknade nematerijalne štete isplati za pretrpljene fizičke bolove iznos od 2.890,00 KM, za pretrpljenih strah iznos od 1.620,00 KM, za duševne bolove zbog umanjjenja životne aktivnosti iznos od 5.250,00 KM, te za duševne bolove zbog naruženosti iznos od 4.000,00 KM, odnosno za sve vidove nematerijalne štete ukupan iznos od 13.760,00 KM, kao i da mu naknadi troškove parničnog postupka, se to sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana donošenja presude, pa do konačne isplate.

Tuženi je u odgovoru na tužbu istakao da je tužitelj kod njega prvo bio na probnom (edukativnom) radu do 01.08.2017. godine i obzirom na njegovu stručnu osposobljenost (SS-elektirčar) bilo mu je izričito zabranjen pristup mašinama unutar porizvodne hale bez prisustva njega (tuženog), kao vlasnika firme; da je nakon okončanog postupka osposobljavanja uposlenika, sa tužiteljem dana 01.08.2017. godine zaključen Ugovor o radu, broj 01-07-8/2017 od 01.08.2017. godine; da je nakon zaključenja ugovora tužitelj postao neoprezan, neodgovoran i brzoplet, te je više puta opominjan kako od kolege na istom poslu, tako i od njega, a njegovi propusti su se sastojali u površnosti prilikom rada, odnosno postupanja na radu sa mašinama, skidanju zaštitne opreme na mašinama, kao što je to učinio i 24.01.2018. godine, kada se desila povreda; te da ga je tog dana, prije nego se desila povreda, kolega opomenuo da ne smije skidati zaštitnu opremu sa mašina i da pogrešno pristupa radu na mašinama, ali da je to tužitelj ignorisao, pa se uslijed svih njegovih propusta i desila nezgoda. Dalje navodi da je tužitelj znao pravilan postupak rada na mašini „Robland Z 3200“, da operater na mašini mora prvo postaviti i učvrstiti potrebnu zaštitu prilikom startanja mašine, a zatim da obradni komad ne smije vraćati nazad, odnosno iz smjera iz kojeg je krenuo da ga obrađuje; da svaki pripravač ili pomoćno sredstvo moraju biti dobro pričvršćeni ili dovoljne dimenzije za obavljanje sigurne radnje na mašini i ne smije ugroziti sigurnost operatera; da podrezač (testera za preddizanje) ne smije biti podignuta više od 3 mm, a da je tužitelj u momentu rada podigao na 10 mm bez ikakvog razloga i pri tome je upotrebio uski komad kao pomoćno sredstvo, odnosno sve što je radio je bilo pogrešno i suprotno od pravila koje je naučio tokom edukacije i osposobljavanja; te da je na okolnosti pogrešnog pristupa u radu opomenut od strane kolege I.Č.. Osim toga, tuženi je prigovorio i dokazu koji je tužitelj predložio uz tužbu i to rješenju Kancelarije gradonačelnika-Inspektorat, broj predmeta UP-I-33-000059/18, broj akta 01.6-0073BN-005/18 od 26.01.2018. godine, u kojem stoji da on nije izvršio

osposobljavanje radnika, jer je to učinio, a prigovorio je i dijelu tog rješenja u kojem je navedeno da se povreda desila na mašini cirkular, proizvođač Scheling, obzirom da se povreda desila na mašini „Robland Z 3200“, te dijelu u kojem stoji da nedostaje zaštitna naprava lista kružne pile na cirkularu, jer je ta naprava bila u proizvodnoj hali, ali ju nije postavio tužitelj, iako je bio obavezan. Takođe je osporio i sam iznos koji tužitelj potražuje na ime naknade nematerijalne štete, budući da smatra kako on ni po kojem osnovu nije odgovoran za naknadu iste, dok je, s druge strane, sam tužitelj dopirnio nastanku štete, pa kod navedenog, tuženi je predložio da sud u cijelosti odbije tužbeni zahtjev tužitelja.

U završnom izlaganju tužitelj je, sumirajući cijeli tok postupka, istakao da je u ovoj parnici u potpunosti dokazao kako osnov, tako i visinu tužbenog zahtjeva; da je na temelju svih provedenih dokaza utvrđeno da je on dana 24.01.2018. godine, kao radnik tuženog, zadobio povredu na radu i to prilikom rezanja furnira na cirkularu model Z 3200, proizvođača Robland Belgija; da je u jednom trenutku, kao posljedica neispravnosti mašine, došlo do poremećaja koji je doveo do povrede njegove lijeve šake i to traumatske amputacije petog prsta, zatim do razderno-nagnječne rane lijevog kažiprsta, sa prelomom kosti srednjeg članka i povredom među članačnih zglobova i razdernom ranom i defektom kože na palcu lijeve šake; da je kao posljedicu povrede trpio fizičke bolove i strah, te duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti i naruženosti; da se istog dana javio u JZU „Zdravstveni centar Brčko“; da je po navedenoj nesreći postupao inspektor zaštite na radu koji je 25.01.2018. godine izašao na lice mjesta, utvrdio činjenično stanje i tuženom 26.01.2018. godine, zbog učinjenog prekršaja iz odredbe člana 13 stav 3 Zakona o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 20/13), izdao prekršajni nalog, jer nije izvršio kolektivno osiguranje radnika na radu, koju odgovornost je tuženi prihvatio i platio izrečenu kaznu.

Dalje ukazuje da je prilikom davanja iskaza inspektor zaštite na radu B.N. na stručan i objektivan način objasnio sve eventualne nejasnoće vezane uz konkretan slučaj (potvrdio sve navode iz tužbe, zatim pojasnio zašto je u rješenju od 26.01.2018. godine naveo da je utvrdio kako tuženi nije izvršio osposobljavanje radnika za siguran rad predviđen odredbama člana 16 i člana 17 Zakona o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu, da nedostaje zaštitna naprava lista kružne pile na cirkularu proizvođača Scheling, predviđeno odredbama članova 37, 38, 39 i 40 Pravilnika o zaštiti na radu pri mehaničkoj preradi i obradi drveta i sličnih materijala; da je navedeni inspektor na licu mjesta utvrdio sve te propuste, ali da se radi o drugom cirkularu, a ne o onom na kojem je on radio, kao što je utvrdio i da je tuženi posjedovao upotrebne dozvole za oba cirkulara, duduše neistinitog sadržaja u pogledu stručne osposobljenosti radnika i same ispravnosti mašina, međutim, ti propusti nisi bili obuhvaćeni prekršajnim nalogom; inspektor je nedvosmisleno potvrdio da cirkular Robland Z 3200 nije bio ispravan, obzirom da na istom nije postojao radijalni klin, koji je izuzetno važan dio, jer garantuje zaštitu radnika prilikom rada na mašini; da je upravo zbog nepostojanja radijalnog klina i došlo do njegovog povređivanja, pa je apsurdan iskaz vještaka Tešić Bojana, koji je ostao kod svog nalaza i iskaza, a koji je u suprotnosti sa pravilima vještine i struke i stručnoj literaturi, iz koje jasno proizilazi da je osnovni zadatak radijalnog klina da razrezani materijal drži otvorenim, kako se dijelovi drveta ne bi skupili i pritegli uz list pile, a prilikom rezanja služi i kao vođi na obrađivanom radnom predmetu, te otklanja i mogućnost da se zubci dodiruju sa piljevinom, kao i mogućnost da zubci povuku ili odbace ivericu i tako povrede radnika; da zaglavljivanje komada, iz razloga nedostatka radijalnog klina, uslovljava odbacivanje komada u pravcu radnika, a povreda može da nastane ili od odbačenog tog komada ili što će radniku, zbog tog odbacivanja, ruka biti povučena na list pile, što se u konkretnom slučaju i dogodilo.

Nadalje, navodi kako radnici tuženog, pa samim tim ni on, nisu bili stručno obučeni i da je naknadna obuka odrađena samo reda radi i izuzetno kratko je trajala, a da je besmislena konstatacija tuženog da su svi zaposlenici bili u obavezi da se samostalno obučavaju i da kao nestručna lica, prije svakog otpočinjanja rada na nekoj od mašina, provjeravaju ispravnost istih i izvrše podešavanja svih bitnih dijelova, između ostalog, i zaštitne kape i predrezača (podrezača); da tuženi, osim toga, nije vršio ni redovne provjere mašina, u smislu njihove pravilne podešenosti, pa samim tim i njihove ispravnosti; da zaposlenicima nisu bila obezbijedena pomoćna sredstva u vidu navodnih letvica, gurača i pritiskača, kao ni zaštitna oprema koja nije ni postojala, tako da nije mogla biti ni korištena, a svi svjedoci su potvrdili da ni tuženi nije koristio zaštitnu opremu, niti je insistirao da se koristi, te da su sve mašine korištene bez ikakve zaštite, jer se tako posao brže odvijao; da na dan njegove povrede mašinu nisu podešavali njegov radni kolega i on, već su samo nastavili raditi na njoj, a tuženi je cijelo vrijeme bio prisutan na par koraka od mašine i isključivo je samo tuženi raspoređivao sve poslove, dok se zaposleni nisu mogli buniti zbog toga; da se zbog svega navedenog odgovornost tuženog zasniva na povredi odredbe člana 13 Zakona o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu, i to stava 1 tačke c) i d), jer je bio dužan da osposobi radnike za siguran i zdrav rad i da im obezbijedi korištenje zaštitne opreme za ličnu sigurnost na radu, a što nije učinio, te na stavu 3, obzirom da je, kao poslodavac, bio dužan da ga osigura od povrede na radu i profesionalnih oboljenja kod osiguravajućeg društva; te da je visina tužbenog zahtjeva dokazana provedenim vještačenjima po vještacima medicinske struke. Obzirom na navedeno, predložio je da se njegov konačno opredijeljeni tužbeni zahtjev u cijelosti usvoji, a tuženi obaveže da mu naknadi troškove parničnog postupka.

Tuženi je u svom završnom izlaganju naglasio da je već na pripremnom ročištu održanom 02.04.2019. godine isticao da tužba nema potpunu činjeničnu osnovu za ono što tužitelj traži, a to je naknada štete od njega, kao poslodavca, jer kao se analizira činjenični supstrat tužbe, jasno je da u istoj nisu navedeni elementi pravnog instituta naknade štete (krivnja i uzročno-posljedična veza između događaja i nastanka posljedice), već je samo navedeno da se tužitelj povrijedio na radu (amputacija petog prsta lijeve šake), što nije ni sporno (posljedica je neupitna); da on nije odgovarao ni prekršajno ni krivično, a ni na bilo koji drugi način, te zbog toga nema njegove krivnje, koju tužitelj svakako nije ni dokazao; da je do povrede došlo isključivom radnjom tužitelja, koji je obučen za rad, obavlja posao duži niz godina i morao je biti svjestan koje posljedice može proizvesti rad suprotno propisima zaštite na radu, što je od uticaja za njegovo (tuženikovo) oslobađanje od objektivne odgovornosti za štetu; da, dakle, krivica radnika isključuje odgovornost poslodavca u smislu člana 177 Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89), a što je jasno naveo i profesor doktor Ivošević Zoran u svojoj knjizi Naknada štete zbog povrede radnika na poslu.

Osim toga, navodi i da se uvidom u dokaz preduzeća d.o.o. „Zaštita na radu“ Bijeljina može utvrditi da mašina Robland Z 3200, na kojoj se tužitelj povrijedio, ima upotrebnu dozvolu, da je potpuno ispravna i da ispunjava sve uslove za pravilan i nesmetan rad; da se u tom dokumentu navodi i da radnici moraju prije početka rada izvršiti vizuelni pregled mašine, da su obučeni za rad i da u toku rada moraju koristiti propisana sredstva; da prilikom pregleda mašine navedena firma nije uočila nedostatke u funkcionisanju cirkulara, konstatovano je da su primjenjene sve mjere zaštite na radu, te je zbog svega navedenog i izdata upotrebna dozvola; da je taj dokaz potrebno dovesti u vezu sa iskazom svjedoka B.N., inspektorom zaštite na radu, kako bi se moglo zaključiti zašto mu navedeni svjedok nije izdao nikakav prekršajni nalog, nego je, naproitu, decidno naveo da je on, kao poslodavac, doveden u zabludu, budući da je d.o.o. „Zaštita na radu Bijeljina“ navela da su radnici stručno osposobljeni za rad; da se, u vezi s tim, postavlja i pitanje šta

je obuka, kako se provodi i u kakvoj je uzročno-posljedičnoj vezi sa štetnim događajem; da je vještak zaštite na radu Tešić Bojan jasno rekao da sama obuka traje 15 minuta popunjavanjem teksta i sve da se je i provela, to ne bi bilo u uzročno-posljedičnoj vezi sa predmetnim događajem, obzirom da bi se tužitelj opet povrijedio.

Smatra da je obezbijedio sve uslove za rad bez opasnosti za život i zdravlje radnika i da je povreda koja se desila isključiva posljedica postupanja tužitelja, koji je grubim nemarom i zanemarivanjem propisa koji se odnose na siguran rad na predmetnoj mašini, uzrokovao nesreću na poslu i stoga je potpuno odgovoran za nastale posljedice; da je vještak zaštite na radu decidno rekao da je glavni (primarni) uzrok povređivanja bilo to što tužitelj nije koristio zaštitnu kapu, koja se upotrebljava jednostavnom operacijom, jer se ista treba samo povući i staviti na polje rada (nije ni smio raditi na mašini bez te zaštite - nalaz i mišljenje navedenog vještaka od 25.04.2019. godine); da se postavlja pitanje zašto to tužitelj nije uradio i da se odgovor krije u iskazu I.Č. koji je, kao dugogodišnji iskusni zaposlenik, rekao da kapa usporava rad (proces rezanja) i da je zato radnici ne žele da stave; da se zbog toga ne može pripisati njemu odgovornost, jer je tužitelj, kao zaposlenik sa iskustvom, mogao znati svrhu i namjenu zaštitne kape, koja je postojala na mašini; da je, dakle, tužitelj mogao znati pravilan postupak rada na mašini Robland, da mora postaviti i učvrstiti potrebnu zaštitu prilikom startanja mašine, da se obrađeni komad ne smije vraćati iz smjera iz kojeg je krenuo da se obrađuje, da predrezač ne smije biti podignut više od 3 mm, a u momentu povrede je bio podignut na 10 mm, da se ne smije upotrijebiti uski komad kao pomoćno sredstvo kako bi se guralo ono što je predmet rezanja, a što je tužitelj uradio; da je sve naknadno sekundarnog značaja, kod toga da je primarni uzrok povrede to što tužitelj nije koristio zaštitnu kapu, koja omogućuje bezbjednost radniku prilikom rada na mašini; da osim osnova tužbenog zahtjeva, osporava i visinu, posebno naglašavajući da je vještak neuropsihijatar u svom nalazu istakla da kod tužitelja postoji naruženost slabog stepena, a tužbenim zahtjevom se traži iznos koji odgovara naruženosti srednjeg stepena.

Prema tuženom, za naknadu štete od poslodavca moraju biti ispunjena dva uslova, mora biti subjektivna ili objektivna odgovornost poslodavca i radnik ne smije biti neobazriv, odnosno ne smije se ponašati suprotno propisima o zaštiti na radu, a što je upravo tužitelj i uradio, koji zna raditi na mašini i formalna obuka ne bi promijenila posljedicu, tj. isključila tužiteljevu odgovornost. Stoga, kad se analiziraju svi dokazi pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, jasno je da je štetni događaj isključiva krivnja tužitelja i da, posljedično tome, nema njegove odgovornosti, pa je predložio da se tužbeni zahtjev odbije kao nedokazan, a tužitelj obaveže da mu naknadi troškove parničnog postupka, koje je usmeno opredijelio na kraju završnog izlaganja.

Tokom postupka provedeni su dokazi i to čitanjem: dopisa Službenika za etiku iz kabineta gradonačelnika, broj 33-005963/18 od 07.11.2018.godine; zapisnika inspektora zaštite na radu – Inspektorat Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 01.6-33-10/18 od 25.01.2018.godine; 5 fotografija lica mjesta; izjave povodom povrede koja se dogodila 24.01.2018.godine u s.p. „A.“ od 25.01.2018.godine; službene zabeleške o izvršenom uviđaju nesreće na radu, broj UP-I-33-000059/18 od 26.01.2018.godine; rješenja, broj UP-I-33-000059/18 od 26.01.2018.godine sa izvodom iz registra; dostavnice od 26.01.2018.godine; službene zabeleške kancelarije gradonačelnika – Inspektorat, broj UP-I-33-000059/18 od 24.01.2018.godine sa 2 fotografije; specijalističkog nalaza od 24.01.2018.godine; nalaza i mišljenja ljekara u hirurškoj ambulanti od 27.02.2018.godine; specijalističkog nalaza od 24.01.2018.godine; nalaza i mišljenja ljekara u hirurškoj ambulanti od 27.02.2018.godine; specijalističkog nalaza od 09.04.2018.godine; nalaza od 16.07.2018.godine; specijalističkog nalaza od 13.09.2018.godine; rješenja Fonda zdravstvenog osiguranja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 015-180/11-495/18 od 20.09.2018.godine; Ugovora o radu od 01.08.2017. godine; zapisnika o izvršenom

inspekcijskom pregledu, broj 33-63/18 od 26.04.2018.godine; zapisnika o izvršenom inspekcijskom pregledu, broj 01.6-33-10/18 od 25.01.2018.godine; upotrebne dozvole, broj 65-02/18 od 16.02.2018.godine 373-03/16 za cirkular model Z 3200, serijski broj Z 03 09112010 7500; upotrebne dozvole broj 65-01/18 od 16.02.2018.godine za cirkular – Roblan model Z 3200 serijski broj Z 03 09112010 7500; fotografije od 1 do 4; nalaza i mišljenja vještaka zaštite na radu Tešić Bojana od 25.04.2019. godine; nalaza i mišljenja vještaka hirurga Helać dr Fikreta od 31.07.2019. godine; nalaza i mišljenja vještaka neuropsihijatra Baraković dr Devle od 10.12.2020. godine; te su saslušani navedeni vještaci, tužitelj i svjedoci B.N., I.Č., M.Č. i A.Z..

Na osnovu provedenih dokaza, te ocjene istih kako pojedinačno, tako i u njihovoj međusobnoj vezi, u smislu odredbe člana 8 Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 28/18- u daljem tekstu Zakon o parničnom postupku) ovaj sud je odlučio kao u izreci presude, a iz sljedećih razloga:

Predmet raspravljanja i odlučivanja u ovoj parnici je zahtjev tužitelja da mu tuženi naknadi nematerijalnu štetu uzrokovanu povredom na radu, uslijed koje povrede je trpio fizičke bolove i strah, kao i duševne bolove zbog umanjena životne aktivnosti i naruženosti, uz zahtjev za dosudu zakonske zatezne kamate i troškova parničnog postupka.

Među parničnim strankama je nesporno, a to proizilazi i iz dokaza provedenih u ovom postupku,

da su tuženi, kao poslodavac, i tužitelj, kao zaposlenik, dana 01.08.2017. godine zaključili Ugovor o radu i u članu 1 odredili da se tužitelj raspoređuje na radno mjesto monter namještaja;

da je tužitelj posao kod tuženog faktički počeo da obavlja od proljeća 2017. godine, s tim što je prvo radio u lakirnici, a kasnije po potrebi i druge poslove, pa tako, između ostalog, i na većini mašina koje su se nalazile unutar proizvodnog pogona tuženog;

da tužitelj, prije nego što je počeo sa radom kod tuženog, a ni tokom rada (prije povređivanja), nije prošao obuku za rad na mašinama;

da je preduzeće d.o.o. „Zaštita na radu“ Bijelina, postupajući po zahtjevu tuženog, izvršio pregled i ispitivanje opeme za rad tuženog (mašina), te dana 29.11.2016. godine sačinio stručni nalaz u kojem je, između ostalog, navedeno da je cirkular model Z 3200, proizvođača Robland Belgija, mašina koja služi za krojenje ploča na zadatu dimenziju i po dužini i po širini, da je stabilno postavljena na podu proizvodne hale, da je radni prostor oko mašine uređen na odgovarajući način, da je zaštita od samopokretanja propisno izvedena, kao i taster za nužni isklop, da je uređaj za uključivanje i isključivanje ispravan i funkcionalan, a svi rotirajući dijelovi su zaštićeni, da radnici koji rade na mašini prije početka rada treba da izvrše vizuelni pregled mašine, da su obučeni za rad na mašini i u toku rada moraju koristiti propisna sredstva LZS-a, te da prilikom ispitivanja i pregleda nisu uočeni nedostaci u funkcionisanju cirkulara, pa je na osnovu izvršenog pregleda i ispitivanja izvedenih mjera tehničke zaštite na oruđu i elektroinstalacijama, konstatovano da su primjenjene propisane mjere zaštite na radu i za navedeni cirkular je izdata upotrebna dozvola broj 373-03/16.

da je dana 24.01.2018. godine tužitelj doživio povredu radeći na rezanju furnira na cirkularu model Z 3200, proizvođača Robland Belgija i da je tom prilikom zadobio traumatsku amputaciju petog prsta lijeve šake, zatim razderno-nagnječnu radu lijevog kažiprsta, sa prelomom kosti srednjeg članka i povredom međučlanačnih zglobova, te razdernu ranu sa defektom kože na palcu lijeve šake;

te, da je povodom štetnog događaja postupao inspektor zaštite na radu B.N., koji je 25.01.2018. godine izašao na lice mjesta, konstatovao činjenično stanje, te nakon toga rješenjem, broj predmeta UP-I-33-000059/18, broj akta 01.6-0073BN-005/18 od 26.01.2018. godine, naložio tuženom da u roku od 15 dana izvrši osposobljavanje radnika za siguran rad i da postavi zaštitnu napravu lista kružne pile na cirkularu proizvođača SCHELING, te mu je, zbog učinjenog prekršaja iz odredbe člana 13 stav 3 Zakona o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu (nije izvršio kolektivno osiguranje radnika na radu), izdao i prekršajni nalog, koju odgovornost je tuženi prihvatio i platio izrečenu kaznu;

Sporno je na kome leži odgovornost za nastanak štetnog događaja, odnosno za povređivanje tužitelja 24.01.2018. godine, da li na samom tužitelju, koji je radio bez korištenja zaštitne kape, koja sprečava da se radnik povrijedi prilikom rada na cirkularu Robland Z 3200, ili pak na tuženom koji, suprotno zakonskoj obavezi, nije obučio tužitelja za rad na mašinama i pored toga mu dao da radi na istima, a sporno je i to da li je tužitelj uopšte i mogao raditi na mašinama, kod toga da je ugovorom o radu raspoređen na radno mjesto monter namještaja, te da li je predmetna mašina morala imati i radijalni klin i da li je nepostojanje tog dijela uzrok povređivanja tužitelja, kako je to on tvrdio tokom postupka.

Iz iskaza tužitelja i svjedoka I.Č., M.Č. i A.Z. (lica koja su, kao i tužitelj, bili zaposleni kod tuženog) sud je utvrdio da je tuženi raspoređivao radnike na poslove (govorio im šta da rade); da je njihova obuka bila tek nakon što je tužitelj doživio povredu, ista je trajala kratko i bila je samo teoretska; da radnici nisu bili kolektivno osigurani; da su na mašinama radili bez korištenja zaštitne kape, odnosno istu nisu montirali na mašinu (iako je postojala), jer usporava rad, a da je isto tako bez zaštite radio i tuženi; da je tužitelju primaran posao bio da radi na lakiranju, a po potrebi je bio i na mašinama; da su kritičnog dana na mašini Robland, na kojoj se desila povreda tužitelja, zajedno radili I.Č. i tužitelj; da su sa radom počeli u popodnevnim satima i da je mašina već bila podešena (nisu je pregledavali, niti posebno namještali); da su i tom prilikom radili bez zaštitne kape; da im je zadatak bio da isprijekaju furnir, s tim da je Ifet bio na dijelu mašine gdje se određuje tačna mjera, a tužitelj na drugom dijelu i tiskao furnir, dok je između njih bio list testere; te da je tuženi cijelo vrijeme bio kraj njih u neposrednoj blizini.

Na okolnosti identifikacije mašine na kojoj je tužitelj zadobio povredu dana 24.01.2018. godine, principa pravilnog rada na toj mašini, uslova i uzroka povređivanja, te primjene HTZ mjera, provedeno je vještačenje po vještaku zaštite na radu Tešić Bojanu. Navedeni vještak je u svom nalazu, a nakon što je izvršio uvid u spis, pregledao radne prostorije u kojima se desila povreda tužitelja, te lično obavio razgovor sa tuženim, a telefonski i sa tužiteljem, iznio mišljenje da tužitelj nije imao pravo da radi na mašini sa ukolonjenom zaštitom i da nije koristio odgovarajuća pomagala, što je bilo presudno za izazivanje nesreće, dok tuženi, s druge strane, nije izvršio osposobljavanje radnika za bezbjedan i zdrav rad, niti je osigurao povrijeđenog radnika za slučaj povrede, s tim da je za mašinu „Cirkular Z 3200“ dobio upotrebnu dozvolu od strane d.o.o. „Zaštita na radu“ Bijeljina, zatim je u radnoj zoni postavio znakove upozorenja i obavještavanja, te je izvršio i prijavu povrede na radu tužitelja Inspekciji rada Brčko distrikta i time omogućio inspektoru rada vršenje uviđaja i sagledavanja potpunog činjeničnog stanja u najkraćem roku.

Obrazlažući svoj nalaz i mišljenje na ročištu za glavnu raspravu održanom 14.12.2020. godine, vještak je naglasio da se povreda tužitelja desila na mašini Robland; da je osnovni princip rada navedene mašine (cirkulara) da služi za rezanje određenih

predmeta; da je u konkretnoj situaciji tužitelj, prilikom rezanja furnira koji je bio naslagan, letvicom pritiskao furnir i isti, zbog bržeg procesa rada, gurao predrezačem (koji je bio namješten na 4 mm, što nije dozvoljeno, jer treba da bude na 1 mm) sa dvije ruke (umjesto da je koristio kolica na koja se stavi i pričvrsti furnir i kolica guraju, te se na taj način ne prilazi testeru), pa kada je došao do kraja i odsjekao furnir, htio je da ga vrati nazad, ali nije mogao, jer mu predrezač nije dao da vraća, te je zbog siline samog pritiska letvica izletila, a njegova ruka je otišla na testeru i tako je došlo do povrede; da u tom trenutku tužitelj nije koristio zaštitnu kapu, koja je za predmetnu mašinu napravljena fabrički, bila je montirana na mašini i njena upotreba je jednostavna, samo se privuče i stavi iznad testere, bez da se bilo šta kombinuje, preklapa i sklapa, ali radnici istu ne koriste kako bi lakše radili, obzirom da bez zaštitne kape imaju testeru otvorenu 100 %; da smatra kako se ne bi dogodila nesreća, odnosno tužitelj se ne bi povrijedio da je koristio zaštitnu kapu, jer bi tad ista bila iznad testere i ruka koja radi bi udarila u zaštitu, a ne otišla na testeru; da je zakonska obaveza poslodavca da osposobi radnika za posao prilikom zasnivanja radnog odnosa, bilo da ga sam upozna sa radom ili putem neke firme, ali da ne znači da se radnik neće povrijediti, ako se ne izvrši obuka; da je tužitelj prije štetnog događaja već radio 8 mjeseci i obuka ne bi imala poseban uticaj na to da li bi se povrijedio ili ne; da je prilikom uviđaja našao dva radna komada (letvice) koja su se (kao pomoćno sredstvo) koristila prilikom rezanja furnira, ali da mu nije jasno zašto je tužitelj radio na taj način, jer letvice u pravilu nisu pomagale, a on ih je koristio u tu svrhu. Dalje je istakao da on ne bi nikad stavio radnika na mašinu bez obuke, da je zaštitna kapa bila na mašini, da je predrezač bio na 4 mm, a da je bio na 1 mm, „ne bi bio problem“, da se radnje koje je tužitelj radio nisu smjele uopšte raditi, da je i pored svih radnji koje je tužitelj preduzimao, glavni uzrok njegovog povređivanja to što se nije koristila zaštitna kapa; da radijalni klin nije postojao na mašini, a da inače bude odvojen nekih 15 do 20 mm od testere i služi da se drvo ne sastavi prilikom sječenja fosne (klin razrezani materijal drži otvorenim, kako se dijelovi drveta ne bi skupili i pritegli na list pile); da klin, dakle, pomaže u radu, odnosno isti olakšava rad, jer se može desiti da se drvo zaglavi kad nema klina; da u konkretnom slučaju klin ne bi ništa značio, jer je mašina ispravna i bez njega, obzirom da se na Roblandu ne sječe drvo za koji treba radijalni klin, koji se koristi samo kod tvrdog drveta; da zbog svega navedeno, radijale klin, ne može biti uzrok nesreće; te da je lice koje pristupa radu obavezan da pregleda mašinu, a da je poslodavac dužan da s vremena na vrijeme obilaskom provjerava mašine.

Odredbom člana 71 Zakona o radu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 19/06, 19/07, 25/08, 20/13, 31/14 i 01/15), propisano je da ako zaposlenik pretrpi štetu na radu ili u vezi s radom koju prouzrokuje poslodavac, poslodavac je dužan zaposleniku nadoknaditi štetu u skladu s općim odredbama zakona o obligacijama.

Odredbom člana 154 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89) propisano je da ko drugome prouzrokuje štetu dužan je naknaditi je, ukoliko ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivice, dok je u stavu 2 propisano da se za štetu od stvari ili djelatnosti od kojih potiče povećana opasnost štete za okolinu, odgovara bez obzira na krivicu, a u stavu 3 da se za štetu bez obzira na krivicu odgovara i u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

Nadalje, odredbom člana 173 Zakona o obligacionim odnosima propisano je da se smatra da šteta nastala u vezi sa opasnom stvari, odnosno opasnom djelatnošću, potiče od te stvari, odnosno djelatnosti, izuzev ako se dokaže da one nisu bile uzrok štete, a odredbom člana 174 stav 1 istog Zakona da za štetu od opasne stvari odgovara njen imalac,

a za štetu od opasne djelatnosti odgovara lice koje se njom bavi, dok je u stavu 2 propisano da se imalcem smatra vlasnik stvari, kao i društveno pravno lice koje ima pravo raspolaganja, odnosno, kome je stvar data na privremeno korištenje.

Odredbom člana 177 stav 2 Zakona o obligacionim odnosima propisano je da se imalac stvari oslobađa odgovornosti ako dokaže da je šteta nastala, isključivo, radnjom oštećenika ili trećeg lica, koju on nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti, a stavom 3 da se imalac oslobađa odgovornosti djelimično, ako je oštećenik djelimično doprinijeo nastanku štete, dok je odredbom člana 192 stav 1 istog zakona propisano da oštećenik koji je doprinio da šteta nastane ili da bude veća nego što bi inače bila, ima pravo samo na srazmjerno smanjenu naknadu.

Pojam opasne stvari Zakon o obligacionim odnosima ne definiše, dok se u pravnoj teoriji i opšteprihvaćenoj sudskoj praksi smatra da je opasna ona stvar koja po svojoj namjeni, osobinama, položaju, mjestu i načinu upotrebe ili na drugi način predstavlja povećanu opasnost nastanka štete za okolinu, pa je zbog toga treba nadzirati povećanom pažnjom. To je pravni standard kojem sud mora u svakom konkretnom slučaju dati sadržaj, dakle, sud svaki put ispituje i utvrđuje je li određena stvar s obzirom na sve okolnosti konkretnog slučaja opasna stvar. A prema stanovištu sudske prakse, koji stav prihvata i ovaj sud, mašina koja služi za rezanje određenih predmeta, odnosno krojenje ploča na zadatu dimenziju i po dužini i po širini (koje osobine ima i cirkular Z 3200, proizvođača Robland Belgija, na kojem je radio i povrijedio se tužitelj kritičnog dana), predstavlja opasnu stvar, jer dovodi do povećane opasnosti za korisnike, pa za štetu koju je pretrpio tužitelj odgovora tuženi, kao „imalac“ te opasne stvari. U daljem obrazloženju će biti elaborirano da li su ispunjeni uslovi iz odredbi člana 177 stav 2 i 3 i člana 192 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima da se tuženi u cijelosti ili djelimično oslobodi odgovornosti za štetu koju je pretrpio tužitelj.

Zakon o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu propisuje mjere koje podstiču poboljšanja u oblasti sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu, zatim utvrđuje nosioce provođenja i unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu, njihova prava, obaveze i odgovornosti, preventivne mjere, kao i druga pitanja koja se odnose na sigurnost i zaštitu zdravlja radnika na radu (odredba člana 1); da pravo i zaštitu zdravlja u smislu tog zakona imaju radnici (odredba člana 4 stav 1) i da sigurnost i zaštitu zdravlja obezbjeđuje poslodavac (odredba člana 4 stav 2), koji je dužan u okviru plana poslovanja ili posebnog plana mjera sigurnosti i zaštite zdravlja obezbijediti potrebna sredstva za provođenje i unapređivanje sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, s rokovima za njihovu realizaciju (odredba člana 7 stav 1), kao što je dužan radniku obezbijediti rad na radnom mjestu i u radnoj sredini u kojima su provedene mjere sigurnosti i zaštite zdravlja i odgovoran je za neprimjenjivanje tih mjera (odredba člana 8 stav 1), odnosno obezbijediti da radni proces bude prilagođen tjelesnim i psihičkim mogućnostima radnika i da radna sredina, oprema za rad i oprema za ličnu sigurnost na radu budu uređeni, tj. proizvedeni i obezbijeđeni da ne ugrožavaju sigurnost i zdravlje radnika i drugih lica (odredba člana 8 stav 2), s tim da poslodavac nije odgovoran zbog neprimjenjivanja mjere sigurnosti i zaštite zdravlja, ako je do povrede na radu došlo zbog nemarnog ili krajnje nepažljivog postupanja radnika sa opremom za sigurnost i zaštitu zdravlja na radu i uslijed okolnosti izazvanih višom silom čije se posljedice uprkos preduzetim mjerama sigurnosti i zaštite zdravlja nisu mogle izbjeći (odredba člana 8 stav 3).

Nadalje, odredbom člana 10 tačka g Zakona o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu propisano je da preventivne mjere obezbjeđuje poslodavac polazeći od, između

ostalog, i odgovarajućeg osposobljavanja radnika za siguran i zdrav rad i izdavanje uputstava za rad na siguran način, kao jednim od načela prevencije, dok je u odredbi člana 13 stav 1 propisano da je poslodavac dužan da osposobljava radnika za siguran i zdrav rad (tačka c), kao i da zaustavi svaku vrstu rada koja predstavlja neposrednu opasnost za život ili zdravlje radnika (tačka i), s tim da je poslodavac dužan izvršiti osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad prilikom zasnivanja radnog odnosa (odredba člana 16 stav 1 tačka a), zatim radnika u toku osposobljavanja za sigurnost i zaštitu zdravlja upoznati sa svim vrstama rizika na poslovima na koje ga raspoređuje i o konkretnim mjerama za zaštitu i zdravlje na radu u skladu s aktom o procjeni rizika (odredba člana 16 stav 2), kao i da osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad obavi teorijski i praktično i da provjeru osposobljenosti radnika za siguran i zdrav rad obavi na radnom mjestu uz provjeru znanja, pismenim testiranjem (odredba člana 17 stav 1 i 2).

Imajući u vidu sve prednje izneseno,

prvenstveno utvrđene činjenice da je tužitelj bio zaposlen kod tuženog po osnovu Ugovora o radu od 01.08.2017. godine na radnom mjestu monter namještaja (posao faktički započeo i ranije, od proljeća 2017. godine), a da je po potrebi radio i druge poslove, pa tako i poslove na cirkularu model Z 3200, proizvođača Robland Belgija (koja zbog svojih karakteristika predstavlja opasnu stvar), da ga je na poslove rada na mašinama raspoređivao tuženi, iako prije toga tužitelj nije prošao obuku za rad na istim, te da je za vrijeme rada na navedenoj mašini Robland tužitelj i zadobio tjelesne povrede,

sud nalazi da postoji odgovornost tuženog i to po principu objektivne odgovornosti, a sve shodno odredbi člana 71 Zakona o radu, u vezi sa gore navedenim relevantnim odredbama Zakona o obligacionim odnosima i Zakona o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu.

Naime, tuženi je raspoređivao tužitelja da radi na cirkularu Robland Z 3200, pa tako i kritične prigode, iako je znao da tužitelj nije obučen za rad kako na toj mašini, tako i na ostalim mašinama unutar proizvodnog pogona, a njegova (tuženikova) dužnost je bila da, u skladu sa Zakonom o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu, obezbijedi tužitelju sigurnost i zaštitu na radu, odnosno da provede sve mjere radi obezbjeđenja te sigurnosti i zaštite, prvenstveno da ga prilikom zasnivanja radnog odnosa, kao i prilikom raspoređivanja na druge poslove povremeno, osposobi za siguran i zdrav rad i da ga upozna sa svim vrstama rizika na poslovima na koje ga raspoređuje, tj. da provede obuku tužitelja ili samostalno, ili preko određene nadležne institucije/preduzeća. Tek nakon toga, odnosno nakon provedene obuke tužitelja, tuženi je mogao dozvoliti tužitelju da radi na mašinama. Tuženi, međutim, nije postupio na opisani način, jer ne samo da je određivao tužitelju da radi na mašinama, već je kritičnog dana stajao u neposrednoj blizi tužitelja, koji je tom prilikom radio na mašini Robland, i faktički nadzirao njegov rad, iako je, znajući da tužitelj nije obučen za rad na toj mašini, morao zaustaviti tužiteljev rad, obzirom da je takav posao predstavljao opasnost za zdravlje tužitelja (odredba člana 13 stav 1 tačka i Zakona o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu).

Obzirom da Zakon o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu prvo propisuje koje su dužnosi i odgovornosti poslodavca, a tek onda koja su prava i dužnosti radnika, te kod toga da je jedna od osnovnih dužnosti poslodavca da osposobi radnika za siguran i zdrav rad (načelo prevencije, odnosno preventivna mjera koju obezbjeđuje poslodavac, a sve u cilju sigurnog i zdravog rada radnika), pa kako tuženi nije izvršio obuku tužitelja (a ni drugih radnika), onda sud nije mogao prihvatiti navod vještaka zaštite na radu Tešić

Bojana da je osnovni uzrok povređivanja tužitelja to što prilikom rada na mašini Robland tužitelj nije koristio zaštitnu kapu, koja bi spriječila da se povrijedi. Da je tužitelj imao obuku za rad na toj mašini, tada bi znao da prije pokretanja u rad navedene mašine mora biti postavljena kapa, te bi se mogao uzeti u obzir navedeni stav vještaka, jer bi se odgovornost tužitelja vezala za odbredbu člana 35 stav 1 tačka a i stav 2 Zakona o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu (nema primjene navedene zakonske odredbe u situaciji kada tuženi, kao poslodavac, prije toga nije obučio tužitelja za rad na mašinama). S tim u vezi, sud nije uzeo u obzir ni stav vještaka da provođenje obuke ne bi imalo poseban uticaj na to da li bi se tužitelj povrijedio ili ne, jer se zaključci o nečemu ne mogu izvoditi na temelju pretpostavki, kod toga da je postojala jasna zakonska obaveza tuženog, kao poslodavca, da obezbijedi sve preventivne mjere radi osposobljavanja tužitelja za siguran i zdrav rad. Posljedično tome, i činjenica da je tužitelj prije povrede već radio osam mjeseci kod tuženog, se ne može uzeti kao dokaz toga da je bio kvalifikovan za rad na mašini Robland i da je znao koje mjere zaštite treba preduzeti i kako se iste preduzimaju, jer sve dok se ne prođe obuka, provjera da li je montirana sigurnosna kapa prilikom rada, kako je bio podešen predrezač, te sve ostale slične provjere koje se dovode u vezu sa sigurnošću na radu se mogu jedino, u konkretnoj situaciji, postaviti tuženom, kao poslodavcu, a nikako tužitelju, kao radniku koji nije profesionalno obučen za rad na predmetnoj mašini.

Osim toga, sud nije mogao prihvatiti ni zaključak svjedoka B.N. (inspektora zaštite na radu) da je nepostojanje radijalnog klina na mašini Robland osnovni uzrok povređivanja tužitelja. Ovo zato što je u pogledu potrebe za postojanjem radijalnog klina na mašini Robland prihvaćeno mišljenje vještaka zaštite na radu Tešić Bojana, koji je istakao da je navedena mašina ispravna bez radijalnog klina, obzirom da se isti koristi samo kod mašina koje obrađuju tvrdo drvo, dok se Robland ne koristi u te svrhe. I sam svjedok B.N. je kontradiktoran kada ukazuje da je Robland morao imati radijalni klin i da bi isti spriječio povređivanje tužitelja, budući da je, kao inspektor zaštite na radu, izašao na teren 25.01.2018. godine i nakon pregleda lica mjesta, naredni dan izdao rješenje kojim je tuženom naložio da u roku od 15 dana postavi zaštitnu napravu lista kružne pile na cirkularu proizvođača Scheling, dakle na drugoj mašini na kojoj se tužitelj nije povrijedio, jer je smatrao da samo ta mašina ima nedostatke, dok u pogledu mašine Robland tuženom nije ništa nalagao.

Dakle, osnovni (glavni) uzrok povrede tužitelja leži u tome što tuženi nije u skladu s pravilima o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu, a kod toga da je znao da tužitelj nije prošao obuku za siguran rad, potpuno onemogućio da tužitelj, kao neovlašteni i nekvalifikovani radnik, dođe u bilo kakav dodir s mašinom Robland, a time i u mogućnost da vrši rezanje furnira. Da je tuženi to uradio (onemogućio tužitelja, odnosno zabranio mu da na mašinama radi bez obuke), onda ne bi ni došlo do povrede tužitelja, pa posljedično tome postoji direktno uzročno-posljedična veza između nepostupanja tuženog i povređivanja tužitelja, zbog čega svi ostali razlozi koje su navodili vještak zaštite na radu Tešić Bojan i inspektor zaštite na radu B.N. (gore obrazloženi) ne mogu biti od uticaja na donošenje odluke u ovoj pravnoj stvari. To dalje znači da je neosnovan i prigovor podijeljene odgovornosti (odredba člana 192 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima) istaknut od strane tuženog u toku postupka. Tuženi je morao poštovati jedno od osnovnih načela prevencije propisanih Zakonom o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu i osposobiti tužitelja za siguran i zdrav rad, a kako to nije učinio, morao je zaustaviti rad tužitelja na mašini Robland, koja, kao opasna stvar, predstavlja neposrednu opasnost za neobučenog radnika. To je njegova zakonska obaveza koja se ne može zamijeniti niti jednom drugom radnjom i tek ispunjenjem te obaveze se može dozvoliti rad na toj mašini.

U vezi s tim, sud ima potrebu ukazati kako je nevjerovatan zaključak inspektora zaštite na radu B.N. kojim je pravdao to što tuženom nije izdao prekršajni nalog zbog toga što nije proveo obuku radnika za siguran i zdrav rad, jer je smatrao da je tuženi doveden u zabludu od strane preduzeća d.o.o „Zaštita na radu“ Bijeljina, koje preduzeće je u upotrebnoj dozvoli broj 373-03/16 od 28.11.2016. godine naveo da su radnici obučeni za rad na mašini Robland. Postavlja se pitanje kako je tuženi mogao u odnosu na tužitelja biti doveden u zabludu od strane navedenog preduzeća, kada je jasno da je upotrebna dozvola izdata krajem 2016. godine, a tužitelj je s radom kod tuženog počeo tek u 2017. godini (faktički u proljeće te godine, a ugovor je zaključio 01.08.2017. godine). Čemu potreba za Zakonom o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu i propisivanjem u tom zakonu jasnih zakonskih odredbi da je poslodavac dužan izvršiti osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad prilikom zasnivanja radnog odnosa, upoznati radnika sa svim vrstama rizika na poslovima na koje ga raspoređuje i o konkretnim mjerama za zaštitu i zdravlje na radu, te osposobljavanje radnika za siguran i zdrav rad obaviti teorijski i praktično i provjeru osposobljenosti radnika za siguran i zdrav rad obaviti na radnom mjestu, ako se tih pravila neće pridržavati ni inspektori zaštite na radu, kao lica koja bi prva morala da reaguju i oštro kañnjavaju poslodavce koji svojim radnicima nisu obezbijedili sve uslove za siguran i zdrav rad.

Na okolnosti vrste i kvalifikacije povreda, utvrđivanja dužine i jačine pretrpljenih fizičkih bolova, umanjena životne aktivnosti, kao i postojanja stepena naruženosti kod tužitelja, a kao posljedice štetnog događaja od 24.01.2018. godine, provedeno je vještačenje po vještaku Helać dr Fikretu. Vještaka je u svom nalazu, nakon što je pregledao tužitelja i priloženu medicinsku dokumentaciju, konstatovao da je tužitelj kritičnog događaja zadobio traumatsku amputaciju petog prsta lijeve šake, zatim razderno-nagnječnu ranu lijevog kažiprsta, sa prelomom kosti srednjeg članka i povredom međučlanačnih zglobova, te razdernu ranu sa defektom kože na palcu lijeve šake, da sve navedene povrede pojedinačno predstavljaju običnu tešku tjelesnu povredu, a sveukupno čine tešku tjelesnu povredu. Bolovi jakog intenziteta su trajali sedam dana, srednjeg intenziteta mjesec dana, a slabog intenziteta četiri mjeseca.

Po vještaku, nastala povreda je trajno ostavila naruženost srednjeg stepena, zbog nedostatka petog prsta lijeve šake i kontraktura u zglobovima palca i kažiprsta iste šake, dok je umanjeno životne aktivnosti kod tužitelja trajno i to zbog gubitka malog prsta lijeve šake u procentu od 6 %, zbog umanjene pokretljivosti donjeg zgloba palca u jakom stepenu takođe 6 %, te zbog umanjene pokretljivosti kažiprsta u dva zgloba u jakom stepenu za svaki zglob po 4 %, odnosno ukupno 10,5 % (primjena pravila o računanju umanjena životna aktivnosti po više osnova, na način da se najveće umanjene se uzima u cijelosti, naredno se uzima pola, treće četvrtina i četvrto osmina, tako da je $6\% + 3\% + 1\% + 0,5\% = 10,5\%$). Na ročištu za glavnu raspravu vještak je, obrazlažući zbog čega se opredijelio za srednji stepen naruženosti kod tužitelja, naveo da je u obzir uzeo dob, spol, naobrazbu i sredinu u kojoj tužitelj živi, posebno naglašavajući da je riječ o mlađoj osobi (1994. godište) i da se vidi da ima defekt prsta.

Iz nalaza i mišljenja vještaka neuropsihijatra Baraković dr Devle (čiji zadatak je bio da vještači na okolnosti dužine i jačine pretrpljenog straha sa poremećajem psihičke ravnoteže, kao i eventualnih duševnih bolova zbog naruženosti) proizilazi da je tužitelj, pretrpio strah jakog intenziteta prvih dva sata (vezuje se za sam trenutak nastanka nezgode, s tim da je vještak naglasila da je u nalazu, u završnom mišljenju, tehničkom greškom napisala dva dana, a treba dva sata), zatim nakon toga strah srednjeg intenziteta dvadeset dana (period kada lošije spava, slabije jede, potrebna mu je pomoć u obavljanju

nekih aktivnosti, jer mu je šaka znatno zamotana, uzima lijekove, ide na preglede, adaptira se na novo nastalu situaciju), pa slabog intenziteta šest mjeseci (koji traje do zatvaranja bolovanja 21.09.2018. godine, odnosno nakon straha srednjeg intenziteta, a ogleda se u tome da je tužitelj dodatno opterećen, osjeća se povrijeđeno, poniženo, radi dodatnu dijagnostičku obradu, odlazi na pregled kod plastičnog hirurga, ostala su oštećenja u funkcionisanju šake, prstiju, mahinalno počinje da krije šaku kad je u društvu...),

Vještak naglašava da je strah slabog intenziteta, kraćeg trajanja u realnim situacijama ponovnog suočavanja, ili simboličnim situacijama trajao šest mjeseci, nakon kontinuiranog straha slabog intenziteta, te se ogleda u naporima prihvatanja stila i načina života i adaptacije sa ograničenjima koja je ostavila povreda, u smislu da ima oprez i ograničenja u korištenju lijeve šake, dok je psihička posljedica uslijed naruženosti, odnosno nelagoda koju osjeća i trpi kad je u društvu i kad skriva šaku, trajna i na nivou je lakog ka srednjem stepenu, obzirom na životnu dob.

Sud je u cijelosti prihvatio nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke Helać dr Fikreta kao objektivan i stručan, dok je nalaz i mišljenje vještaka neuropsihijatra Baraković dr. Devle prihvatio u dijelu u kojem je vještak iznijela mišljenje u pogledu dužine trajanja i jačine straha koji je tužitelj trpio iz osnova šetnog događaja od 24.01.2018. godine, dok nije uzeo u razmatranje u dijelu u kojem se navedeni vještak izjasnila na postojanje poremećaja psihičke ravnoteže kod tužitelja zbog naruženosti, jer je za ocjenu postojanja navedenog vida štete mjerodavan zaključak vještaka hirurga, a ne neuropsihijatar, koja se svakako nije ni izjašnjavala u pogledu stepena naruženosti.

Odredbom člana 200 stav 1 Zakon o obligacionim odnosima propisano je da će sud za pretrpljene fizičke bolove, za pretrpljene duševne bolove zbog umanjjenja životne aktivnosti, naruženosti, povrede ugleda, časti, slobode ili prava ličnosti, smrti bliskog lica kao i za strah, ako nađe da okolnosti slučaja, a naročito jačina bolova i straha i njihovo trajanje to opravdava, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, a stavom 2 da će sud, prilikom odlučivanja o zahtjevu za naknadu nematerijalne štete, kao i o visini njene naknade, voditi računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kome služi ta naknada, ali i o tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive sa njenom prirodom i društvenom svrhom.

Prema formulaciji navedene zakonske odredbe člana 200 Zakona o obligacionim odnosima naknada nematerijalne štete za pretrpljene fizičke bolove se dosuđuje ako su u uzročnoj vezi s povredom prava osobe vodeći računa o jačini ugroženog prava, za pretrpljeni strah se dosuđuje kada je strah bio intenzivan i duže trajao, ili ako je intenzivan strah kratko trajao, ali je u dužem vremenskom periodu bila narušena psihička ravnoteža oštećenog, dok se za umanjjenje živote aktivnosti dosuđuje ako je taj oblik štete trajnog karaktera, ali novčana naknada se može dosuditi i kod smanjenja životne aktivnosti privremeno, ako je jačeg intenziteta i dužeg trajanja, ali ako to posebne okolnosti opravdavaju, a za naruženost ukoliko postoji određen stepen estetskog oštećenja kod oštećenog, s tim da je potrebno imati u vidu životnu dob i zanimanje oštećenog, lokaciju povrede i slično. Dakle, za dosudu novčane naknade mora se raditi o pravno relevantnom psihičkom poremećaju ličnosti čovjeka, koji predstavlja povredu zdravstvenog integriteta čovjeka u dužem vremenskom periodu.

Odredbom člana 277 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima propisano je da dužnik koji zakasni sa ispunjenjem novčane obaveze osim glavnice duguje i zateznu kamatu po stopi utvrđenoj zakonom.

Obzirom da je iz nalaza i mišljenja vještaka Helać dr Fikreta, kao posljedica štetnog događaja, utvrđena vrsta fizičke povrede, kao i intenzitet i dužina trajanja fizičkih bolova kod tužitelja, te postojanje trajnog umanjjenja životne aktivnosti u procentu od 10,5 % i trajne naruženosti srednjeg stepena, a vještačenjem po vještaku neuropsihijatru Baraković dr Devli intezitet i dužina trajanja straha kod tužitelja kao posljedica štetnog događaja, te narušena psihička ravnoteža (u dužem periodu), sud nalazi da je, u smislu odredbe člana 200 Zakona o obligacionim odnosima, u vezi sa Orijentacionim kriterijima za utvrđivanje pravične naknade nematerijalne štete Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 097-O-Su-16-000250 od 01.04.2016. godine, pravična novčana naknada tužitelju za pretrpljene fizičke bolove iznos od 2.890,00 KM, za pretrpljeni strah iznos od 1.560,00 KM, te za duševne bolove zbog umanjjenja životne aktivnosti iznos od 5.250,00 KM i zbog naruženosti iznos od 4.000,00 KM.

Na dosuđene iznose naknade nematerijalne štete, sud je tužiteljima dosudio zakonsku zateznu kamatu od dana presuđenja, kada je konačno utvrđena visina štete, pa do isplate, a na osnovu odredbe člana 277 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima.

Sud nije posebno cijenio materijalnu dokumentaciju koja se odnosi na liječenje tužitelja, obzirom da su u ovom postupku provedena medicinska vještačenja i da su vještaci prilikom izrade svojih nalaza i davanja mišljenja imali u vidu i tu dokumentaciju.

Slijedom navedenog, a kod toga da je u ovom postupku u cijelosti dokazan osnov tužbenog zahtjeva i da nema uslova za primjenu instituta podijeljene odgovornosti propisanog odredbom člana 192 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima, te cijeneći da postoji obaveza tuženog da tužitelju na ime naknade nematerijalne štete za pretrpljene fizičke bolove, strah i duševne bolove zbog umanjjenja životne aktivnosti i naruženosti isplati iznos od 13.700,00 KM (za fizičke bolove iznos od 2.890,00 KM, za strah iznos od 1.560,00 KM i za duševne bolove zbog umanjjenja životne aktivnosti iznos od 5.250,00 KM i naruženost iznos od 4.000,00 KM), sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja, pa do isplate, valjalo je u tom dijelu usvojiti tužbeni zahtjev, a na osnovu svih gore navedenih zakonskih odredbi, dok je u dijelu u kojem je tražio naknadu nematerijalne štete za strah iznad dosuđenog iznosa od 1.560,00 KM do utuženog iznosa od 1.620,00 KM, tužbeni zahtjev tužitelja odbijen, odnosno odlučeno je kao u stavu prvom (I) izreke ove presude.

Odluka o troškovima parničnog postupka zasnovana je djelimično na stavu 2 odredbe člana 120 stav 2 Zakona o parničnom postupku, kojim je propisano da ako stranka djelimično uspije u parnici, da sud može s obzirom na postignuti uspjeh, odrediti da svaka stranka podmiruje svoje troškove postupka ili da jedna stranka naknadi drugoj srazmjeran dio troškova, a djelimično na stavu 3 tog člana, kojim je propisano je da sud može odlučiti da jedna stranka naknadi sve troškove koje je druga stranka imala, ako protivna stranka nije uspjela samo u srazmjerno neznatnom dijelu svog zahtjeva, a zbog toga nisu nastali posebni troškovi (u odnosu na prvobitno postavljen tužbeni zahtjev tužitelj je djelimično uspio u sporu, a u odnosu na konačno opredijeljen tužbeni zahtjev nije uspio samo u neznatnom dijelu svog zahtjeva, pa u odnosu na taj zahtjev mu u cijelosti pripadaju troškovi postupka koji su nastali u toj fazi parnice).

Tužitelj je u svom troškovniku opredijeljenom pismenim podneskom od 12.03.2021. godine potraživao nagradu punomoćniku za sastav tužbe u iznosu od 250,00 KM (u taj iznos uračunao i paušal od 25 %), zatim nagradu punomoćniku za sastav preciziranog tužbenog zahtjeva od 12.03.2021. godine u iznosu od 600,00 KM, te nagradu

punomoćniku za zastupanje na ročištima održanim 02.04.2019. godine, 01.10.2020., 12.11.2020., 14.12.2020. i 12.03.2021. godine u iznosu od 3.000,00 KM (po 600,00 KM za svako ročište, takođe u taj iznos uračunao paušal od 25 %) i troškove vještačenja u iznosu od 480,00 KM.

Prema vrijednosti predmeta spora od 18.090,00 KM, koji iznos je potraživao postavljenim zahtjevom u tužbi tužitelj, saglasno odredbi člana 2 tarifni broj 2 Tarife o nagradama i naknadama troškova za rad advokata u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/00- u daljem tekstu Tarifa RS-a iz 2000. godine), ima pravo potraživati nagradu za punomoćnika na ime sastava tužbe od 19.11.2018. godine u iznosu od 200,00 KM (obzirom da se u tom periodu pred sudovima Distrikta primjenjivala navedena Tarifa), te, u skladu sa odredbom člana 2 tarifni broj 2 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 68/05- u daljem tekstu Tarifa iz 2005. godine), i pravo na nagradu punomoćniku za pristup na pripremno ročište održano 02.04.2019. godine i ročišta za glavnu raspravu održana 01.10.2020. godine, 12.11.2020. i 14.12.2020. godine u iznosu od po 480,00 KM. Međutim, uspjeh tužitelja u ovom sporu, u odnosu na vrijednost spora naznačenu u tužbi jeste u omjeru od 75,73 %, jer je potraživao iznos od 18.090,00 KM, a presudom ovog suda dosuđen mu je iznos od 13.700,00 KM, pa shodno tome za navedene procesne radnje tužitelj ima pravo osnovano potraživati iznos od 1.605,48 KM (75,73 % od 2.120,00 KM).

Nakon što je na ročištu za glavnu raspravu održanom dana 12.03.2021. godine smanjio tužbeni zahtjev na iznos od 13.760,00 KM, tužitelj u ovom sporu nije uspio samo u neznatnom dijelu svog zahtjeva, radi čega mu, saglasno odredbi člana 2 tarifni broj 2 Tarife iz 2005. godine, pripada pravo da potražuje nagradu punomoćniku za pristup na navedeno ročište u iznosu od 480,00 KM. Tužitelju pripadaju troškovi vještačenja po vještaku zaštite na radu i vještacima medicinske struke (hirurgu i neurpsihijatru) u punom iznosu od 480,00 KM (iznos od 80,00 KM koji je on snosio za vještaka zaštite na radu i iznos od 400,00 KM za vještake medicinske struke), jer su ti troškovi bili neophodni u ovom postupku.

Tužitelju ne pripada pravo da potražuje nagradu punomoćniku za sastav podneska od 12.03.2021. godine, obzirom da je istim samo konačno opredijelio svoj tužbeni zahtjev (nakon provedenih vještačenja po vještacima medicinske struke), kao što mu ne pripada ni naknada za paušal od 25% po obavljenoj radnji (koju naknadu je uračunao u iznose koje je potraživao za sastav tužbe i pristup na ročišta) obzirom da, u kontekstu odredbe člana 2 tarifni broj 12 Tarife iz 2000. godine i Tarife iz 2005. godine, ima pravo na navedeni paušal samo za sporedne radnje obavljene u toku postupka, a nije dokazao da su takvi troškovi zaista i prouzrokovani njegovom punomoćniku (koje sporedne radnje je njegov punomoćnik obavio i u kojem iznosu).

Dakle, tužitelju na ime troškova parničnog postupka pripada ukupno iznos od 2.565,48 KM.

Tuženi je, s druge strane, u svom troškovniku, koji je usmeno opredijelio na ročištu 12.03.2021. godine, tražio troškove nagrade punomoćniku za pristup na ročišta održana 02.04.2019. godine, 01.10.2020., 12.11.2020., 14.12.2020. i 12.03.2021. godine u iznosu od po 720,00 KM, zatim troškove vještačenja po vještaku zaštite na radu u iznosu od 300,00 KM i troškove pristupa svjedoka A.Z. na ročište održano 14.12.2020. godine u iznosu od 40,00 KM.

Međutim, naknadu troškova tuženi može osnovano potraživati od tužitelja samo u omjeru koji odgovara njegovom uspjehu u ovom sporu, slijedom čega mu, saglasno odredbama člana 12 i člana 13 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 22/04 i 24/04-u daljem tekstu Tarifa F BiH), na ime nagrade punomoćniku za zastupanje na pripremnom ročištu održanom 02.04.2019. godine i ročištu za glavnu raspravu 12.11.2020. godine pripada iznos od 720,00 KM (odredba člana 13 stav 1 tačke b. i c. Tarife F BiH), zatim za zastupanje na ročištu za glavnu raspravu 01.10.2020. godine iznos od 180,00 KM (odredba člana 13 stav 6 Tarife F BiH), te za zastupanje na ročištu za glavnu raspravu 14.12.2020. godine iznos od 360,00 KM (odredba člana 13 stav 5 tačka a. Tarife F BiH), kao što mu pripadaju i troškovi pristupa svjedoka A.Z. na ročište održano 14.12.2020. godine u iznosu od 40,00 KM. Ali, uspjeh tuženog u ovom sporu, u odnosu na vrijednost koju je tužitelj potraživao zahtjevom iz tužbe je u omjeru od 24,27 %, pa shodno tome za navedene procesne radnje ima pravo potraživati iznos od 490,25 KM (24,27 % od 2.020,00 KM). Tuženom pripadaju troškovi vještačenja po vještaku zaštite na radu u cijelom iznosu od 300,00 KM (dio koji je on snosio), obzirom da je taj trošak bio bitan za donošenje odluke u ovoj parnici.

Tuženom ne pripada pravo da potražuje nagradu punomoćniku za pristup na ročište održano dana 12.03.2021. godine, obzirom da je tužitelj u toj fazi postupka u cijelosti uspio u sporu.

Imajući u vidu navedeno, tuženom na ime troškova parničnog postupka pripada iznos od 790,25 KM.

Obzirom da tužitelj prema uspjehu u ovoj parnici ima pravo na naknadu troškova parničnog postupka u iznosu od 2.565,48 KM, a tuženi u iznosu od 790,25 KM, pa po pravilima o procesnom prebijanju troškova dosuđenih tužitelju i troškova dosuđenih tuženom, stoji pozitivna razlika u korist tužitelja i to u iznosu od 1.775,23 KM, koji iznos je tuženi dužan na ime naknade troškova postupka u ovom sporu naknaditi tužitelju, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom od 15.02.2021. godine, kao danom presuđenja (kada je iznos tih troškova i određen od strane ovog suda, a na početak toka kamate na troškove postupka upućuje i odredba člana 32 stav 2 Zakona o izvršnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine - „Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 39/13, 47/17 i 2/21), radi čega je odlučeno kao u stavu drugom (II) izreke ove presude.

S U D I J A

Zlatan Kavazović

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove presude dopuštena je žalba Apelacionom sudu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema presude, putem ovog suda, a podnosi se u dovoljnom broju primjeraka za sud i suprotnu stranu.